

Skattalóg og skattur.

Sóknarstýri og skattaáflíking.

Í hesum blaði nr. 5. hefur blaðstjórin skrivað eina athuga-liga grein um skatt.

Skattspurningin er eitt týd-ningarmikið mál, eitt av teimum mongu javnaðarmannamálunum ið oll okkara orka má leggja á fyrri at fáa loyst til fullnar — rættvísi, so tey, ið hava ráðini og evnini til at bera samfelags-ins útreiðslur, eisini koma at bera tær, ikki bert tær kærugu og pínu útreiðslurnar, ið sýta at kalla alla hjálpi til tey, ið fremja, ið eru á lívins skugga-síðu: fátek gomul, heilsuveik og breyðleys o. s. fr.; men eisini, hinar neyðurligastu útreiðslurnar, ið kunnu gera hitt al-menna fort at lúka sína mennis-kjálgu skyldu móti teim veiku, neyðstaddu og hjálparleysu í samfelaginum, eisini hesar útreiðslurnar til hitt almenna megu tey koma at taka *í fylgju lóg*. Men henda lógin er ikki smíðað, lógin um skattaáflíking eftir stigadum «skala». Og henda lógin hefur ikki hitt besta á-títið at verða framd. So leingi afturhaldssokkar, teir, ið verja peningapungin hjá teim mágva-andi, ráða her á landi. Vil hin fátæki — og tað er fjöldin av Føroyungum — fáa hesi rang-vorgu og órættvísi skattavíðurs-skifti broytt, *má hin fátæki*, fjöldin eisini fylgjast við javnað-armonnunum, sum er hin einasti flokkurinn í Føroyum, ið hefur eina rættvísa skattalóg á stjørn-arstrá síni. So leingi sum hin minni maðurin ikki ger tað, hefur hann, sum blaðstjóri okk-ara sigur, ikki fullan rætt til at harmast og «klage» yvir sni vandu kor.

Tá ið vit taka í aftur í skatta-spurningin, er tað fyrri at undir-stríka samleiðin av nevndu grein: *Her á landi er í hægsta stig tørvur á at fáa skattalógina broytt*. Hon er vandafull, tí hon hefur skín av at vera de-mokratisk, men er soleiðis smíðað, at hon gevur rímd hjá ódemokratisk hugandi sóknar-stýrum at leggja hovudsakliga byrðina á hin minna mannin, ið situr á berum frammanundan.

Men samstundis sum vit undir-stríka henda hovuds farn og vanda vilja vit nerta við, hvussu hin nógvalandi lógin kann, um góður vilji er til tess, nýstát nóg so demokratisk, um minni enn so demokratisk sum ein rættvis skattaáflíking eigir at vera. Til tess forðir hitt tronga markjóð fyrri hækkingini av teim stóru inntøkunum.

Tað eru fyra hovuds punktir í okkara skattalóg, ið «menn», ið ynskja at tryggja hana í mesta mun til gagns fyri smámannin, eiga at bita merki í.

- 1) Skattainntøkurnar kunnu hækast við upp til 4%.
- 2) og lækast við inn til 70%.
- 3) Allar inntøkur undir 1000 kr. kunnu setast eins og ein sjálvur vil, ið ikki hækast.
- 4) Frá skattainntøkuni kann, áðrenn hækkað og lækkað verður, fara inn til 200 kr. fyrri hvørt barnið undir 15 ár.

Taka vit sum domi eina kom-munu, hvar ið skattaprocentin er 20%, hovudsakliga árskað av eini miklari lækking fyrri hin minna mannin.

Ein maður í kommununi hefur 1200 kr., annar 20.000 kr., tá ið skattur, sjúkarakassapen-ingur, rentur og tryggingargjald eru tikin av. Teir hava hvør síni 3 børn.

ÚR SUÐUROY

Tann við 1200 kr. kann verða skattlaður soleiðis:

1200 kr. ÷ 200 × 3 kr. fyrri trý børn = 600 kr., ið eru undir 1000 króna markinum. Hesar 600 kr. kunnu ífylgju lógina hækast so langt niður, ein ynskir, til t. d. í 100 kr.

Skatturin hjá hesum manni verður 20% av 100 kr. = 20 kr. ella tað sama sum 1 1/2% av 1200 kr.

Hin maðurin við 20.000 kr. kann skattast soleiðis:

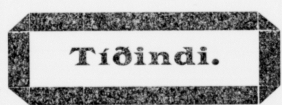
20.000 kr. ÷ 200 × 3 kr. fyrri trý børn = 19400 kr., ið hækkað við 40%, verða 27160 kr. at skatta av.

Skatturin verður 20% av 27160 kr. = 5432 kr. ella um 27% av 20.000 kr.

Hin veruligi munurin á skattaprocentunum millum hesar báðar menninar kann verða við at toygja lógina í mesta mun demokratisk = 27 — 1 1/2 = 25 1/2%.

Eydnast tað javnaðarmonnun at fáa meirlutin í einum ella øðrum sóknarstýri í Føroyum, eiga teir at leggja sær hesa toygjan av skattalógini í geyma, til vit at enda kunnu fáa eina skattalóg við fóstum stigandi skala, ið einki afturhaldssóknar-stýri kann vika.

Hovudságin við okkara skatta-lóg er, at so leingi sum aftur-haldsmenninir, kapitalistandans menn, sita í meirluti í sóknar-stýri ella býráði, verður lógin tálkað og nýtt til ketta fyrri hin ríka: barnapeningfrádrátturin settur til lítið og einki, lækkað og hækkað verður minst mög-ligt — og kemur so statti hin fátæki at bera tær tungastu skattabyrðurnar, at lata at kalla eina nógvar procentir í skatt av síni veruligum inntøku og hin ríki. Og er hetta hitt vanligu skilið her heima hjá okkum. Afturhaldsflokkarnir, sjálfstýrið og sambandið, vilja onga broyt-ing her! Allir smámen og rætt-hugandi menn og kvinnur eiga tí at fylgjast við javnaðarmonn-unum um at seta íggjognum kravíð um eina rættvísa demokratiska skattalóg.

Tvøroyri.

Budgettið í Fróðbiar sókn.

Tess vegna at ov lítið varð álikað seinasta ár og útreiðslurnar eru vaksandi ár fyrri ár, er budgettið í Fróðbiar sókn vaksandi óhugnaliga nógv. Allir menn ið hoyrdu, hvussu vorðið var, krossaðu seg. Særliga illa við vóru arbeidararnir, ið hava gingið arbeidsleysir ein stóran part av árinum.

Árskað av hesi ringu um-støðu sendu arbeidsmannafelagið «Fylking» tvey skrivilsir til sókn-arstýrið um at seta budgettið niður.

Hitt seinra skrivilsíð ljóðar soleiðis:

»Til sóknarstýrið fyrri Fróðbiar sókn.

Undirskrivað arbeidsmanna-felag loyvir sær hervið at inn-senda hjálagda uppskot til skattalíkingarskala og mæla teim ymsu sóknarstýrslimum

til at taka við hesum uppskoti at líka eftir.

Í samburð við bræv okkara av 22. í hesum mánaði viðvíkj-andi lekkan av budgettinum skal hervið verða framhildið, at vit framvegis ynskja budgettið lækkað, har, tað er gjørligt, men tó ikki peningin, ið ætlaður er til vegin.

Arbeidsmannafelagið «Fylking».

(Vegna plástrót á Suðuroya-síðuni kemur skattaáflíkingar-skala, ið felagið ynskí líkað eftir, ikki fyrr enn í næsta blaði).

Hvor længe skal Brødet koste vor Frihed?

Der bliver i vore Dage talt og skrevet meget om Frihed, og hvilken som helst Politiker, Taler og Skribent, man gør Kendskab med, saa findes der ikke en af dem, som tør sige andet, end at der burde være den samme Ret, den sammen Frihed, for Løse som for Thor. Man skulde saaledes tro, at denne Frihed, denne Ret, var Kendsgerning, Virkelighed. Men ak desværre, saaledes er det ikke. Saaledes er det i hvert Fald ikke, naar der er Tale om den færøske Fisker og Arbejder.

Der var engang er bejleret, og velmenende dansk Politiker, der harnedes over, hvor ufrít og daarligt den færøske Fisker var stillet. I sin Kritik berorte han, hvorledes den vejrbide Fisker, der havde sat sit Liv paa Spil i sin farefulde Dødt paa Havet for sig, sine og sit Land — hvorledes han stundom maatte staa med Sydvesten i Haanden og ligge om at erholde en Tikonnesdel af sine surt fortjente Penge.

Jeg kan huske, da dette blev sagt, at mangen en «Stormand» og «Frihedshelt» geraadede i Basen og Indignation over, at saadant noget skulde skrives om den færøske Fisker og Arbejder.

Men var der stor Løgn i det, som den danske virkelige Frihedsven sagde? »Tann sekaði tekur at sær» siger Ordsproget. Den, der kender Forholdene saaledes, som de ofte arter sig her hos os, ved, at det, den danske Politiker skrev og talte vedrørende den færøske Fisker, for manges om ikke for alles Vedkommende var sandt og rigtigt, desværre!

At den, der har Ansaret for Familie og Born, og som er afhængig af at være i dens Tjeneste, hvis Parole er, at den, der ikke blindt bøjer sig og er foljelig, køber fra «sin Herre» for hvert et Øre, han har fortjent, han var saa god at forfølge sig — at denne Mand ofte maa bide i det sure Æble, og lide Uret, taale en barbarisk Behandling hellere end at blive gjort eksistensløs er forstaaeligt og menneskeligt. Opholdsdriften er dog det stærkeste i en.

Det er uhjælpeligt at tænke sig at Forholdene her hos os skal stille sig saaledes for vore Fiskere og Arbejdere.

At Arbejderne og Fiskerne ikke i Længden vil finde sig i disse Trællekaar, er rimeligt. Det er bare til at forbavses over at de ikke allerede har rejst sig

imod Uretfærdigheden, Ufriheden og Trældommen, der vederfares dem. Selv i de mest indkornerede konservativt styrede Lande er der ikke Tale om formelig at beslaglægge ens Fortjeneste et kortere eller længere Tidsrum. Et Arbejde er sin Løn værd og betales alle Steder uden paa Færøerne pr kontant, saa snart det er tilendebragt. Men denne Regel respekteres ikke hos os.

Man skulde haft Grund til at vente, at Folkets Repræsentanter, der Aar efter Aar bejler til de færøske Fiskeres og Arbejdernes Stemmer, vilde gøre deres yderste for at gennemføre en en Ordning, hvorved vi Arbejdere og Fiskere kunde erholde vor Ret til rettidig at faa vor Fortjeneste erlagt kontant. Men d'Herrer Lagtsmænd indenfor Selvstyre- og Sambandspartiet maa synes, at Arbejdernes og Fiskernes nuværende Trællekaar er gode og forsvarlige, idet de undlod at støtte Lovforslaget om kontant Betaling, da dette var til Afstemning i Færøernes Lagting. At vi Fiskere ogsaa hos det høje Lagting saaledes kun skal finde det dove Øre og lukkede Hjerte, naar vi andrager om dets Hjælp, er i Sandhed lidet lysteligt at vide sig — og saa taler d'Herrer evig og altid om Frihed!

Som et typisk Billede af de faktiske Forhold skal der til slut ikke undlades at berøre følgende konkrete Tilfælde, der er vederfaret undertegnede:

Jeg var i afvigte Aar i Firmaet T. F. Thomsens Tjeneste som Fisker ombord i et af dets Skibe.

Som det saa mangen Gang — vi kan godt sige sædvanligvis — er Tilfælde for os Fiskere manglede jeg en Dag nogle Kroner, som jeg absolut maatte have til at indfri en af de mange uundgaaelige Forpligtelser, der paa-hviler en Forsorger.

Jeg havde ikke faaet min Afregning fra Firmaet og ejede saaledes en Del Penge tilgode hos dette, hvorfor jeg indfandt mig hos Firmaets Chef, Hr. T. Thomsen og bad om at maatte faa 15, skriver femten, Kr. Dette var ikke noget ublu Omske særlig i Betragtning af mit Tilgodehavende hos Firmaet. Men alligevel blev jeg pure afvist af Chefen, der sagde, at der ikke blev udbetalt mig noget Beløb, førend jeg erholdt den endelige Afregning. Samtidig lod han mig vide, at Firmaet ikke ønskede mig igen ombord paa dets Skibe. Da jeg spurgte om Grunden til denne højst mærkværdige Meddelelse blev mig svaret, at man ikke havde Brug for mig, da jeg ikke købte Varer hos Firmaet for Pengene, jeg tjente.

Jeg har altid stræbt efter at være en fri Mand og undgaa at komme til at staa i et Afhængighedsforhold til nogen. Intet rettænkende Menneske kan dadle en Mand for, at han gør sit yderste for at være økonomisk fri og uafhængig. Men for Th. synes det at betyde meget, at det modsatte er Tilfælde — Fiskerens Debetside maa helst altid være større end Kreditside! Det er godt, at ikke alle Arbejdsgivere er af Hr. Thomas Thomsens Kaliber.

Hvorfor, spørger vel en og anden? Svaret er ikke saa vanske-

ligt at finde. Men forhaabentlig forregner Hr. Thomsen sig, naar han forsøger at praktisere den gammel-russiske Metode, nemlig altid at sørge for, at den under-givne er økonomisk ufri, hvilket er et af de probatest Midler til at holde alle Krav om bedre og friere Naar i Skak.

Hvor længe skal Brødet koste vor Frihed?

P. Petersen.

Kan saadant noget ske i vore Dage?

Vi læser fra gamle Dage, om hvorledes Stormændene, Guds- ejerne og andre rige formelige hundrede Tjenestefokene, Leje-bønderne og Småkaarsfolkene i det hele taget. Der skulde den-gang ikke meget til for at blive sat i Hundehullet, Gabestokken eller ride Trachesten o. s. v.

At protestere var haabløst. »Rettens» var altid paa deres Side, der var ovenpaa. Der var ikke andet at gøre for den mindre og svagere Mand end at høre sig for Overmagten, tie og lide.

»Det var dengang!» vil en eller anden sige, »saadan er det ikke mere.« Ja, man skulde tro det. Men alle, som har haft noget at gøre paa Arbejdspladserne paa de største Steder paa Færøerne, maa grue over den Tone og Op-førsel, mangen en Formand og Arbejdsgiver viser over for den arbejdende Flok. I Stedet for at være et godt Eksempel, virker deres Tone og Opførsel demora-liserende og ødelæggende. Ban-den og Sværmen, Haaben og Skælden ud med de værste Skælds- og Ukveomsord er den daglige Kost d'Herrer byder Arbejderne — og saa sker det af og til at der gaar over til Korporligheder. Et Spark i Bagen med en Strøm af Ukveomsord var ikke saa sjælden.

Det er i Sandhed ikke til at forundres over, at rettænkende kristelige Forældre er meget betænkelige ved at lade deres ny-konfirmerede Sønner og Døtre gaa i Tjeneste hos saadanne aandelige set degenerende Per-soner.

Selvfolgelig er der Forskel. Alle Arbejdsgivere er ikke lige. Der er dem iblandt, hvis Tone og Opførsel der ikke er noget at sige til. Og paa mange Steder er der virkelig blevet ikke saa lidt bedre. Men endnu findes der ikke saa faa Formænd og Arbejdsgivere, hvis Opførsel og hele Maade at være paa over-for Arbejdsfolket lader meget tilbage at ønske — og det sker endnu, at man gaar over til Haandgribeligheder. Hvis der med Hensyn til sidst berorte korporlige Knups eller Forsøg paa »Knoch auf« kun var Talen om Mand over for Mand, var der i hvert Fald en Smule Mandighed i Overbæret, men at en Arbejdsherre giver sin Galde Af-løb ved ligefrem at gaa over til Haandgribeligheder over for en Fiskepige kan ikke paatales haardt nok — og straffes. Men der er dog den Forskel mellem for og nu, at nu tør den for-urettede, Gud ske Lov, henvende sig til Retten for at protestere. — Altid dog et Fremskridt!

Vaag, 28.—1.—33.

Tilskuer.

Ansvarhavandi blaðstýrari fyrri Suðuroyar-síðuna: P. M. DAM